

سر آغازی مطمئن

مریم پورسلطانی
کارشناس ارشد مدیریت دولتی

اشاره

«سرآغاز مطمئن» در اصل راهنمایی است که می‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای والدین و مربیان باشد. هدف سرآغاز مطمئن پرکردن خلأی است که در برنامه‌های مربوط به آموزش کودکان دارای نیاز ویژه به چشم می‌خورد. ما اعتقاد داریم، اگر اصول کار با این کودکان فهمیده شوند، والدین و مربیان توان می‌یابند یادگیری را منطبق با موقعیت‌ها و زمینه‌های متفاوت به کار برند.

سرآغازی مطمئن

آموزش و پرورش یکی از بزرگ‌ترین، پیچیده‌ترین و مهم‌ترین نظام‌های اجتماعی است و نظام آموزشی به‌عنوان بارزترین نمود سرمایه‌گذاری نیروی انسانی در زمینه شکوفایی در جامعه نقش اصلی را بر عهده دارد. در این اثنا، در جوامع گوناگون، آموزش و پرورش پیش از دبستان به دلیل تأثیرات شگرف در شکل‌دهی موفقیت‌های تحصیلی کودکان در دوره‌های بالاتر، تقویت و تسریع رشد همه‌جانبه کودک و ارتقای کارایی درونی نظام‌های آموزشی، از جایگاه بسیار ارزشمند و ویژه‌ای برخوردار است.

دوران کودکی اگر چه دوران کوتاهی است، اما در رشد و تکوین شخصیت کودک تأثیر عمیقی دارد. دانشمندان و متفکران تعلیم و تربیت از دیرباز تاکنون بر شروع آموزش کودکان از بدو تولد و از دامن مادر تأکید داشته‌اند. علاوه بر آن، امروزه دانشمندان دریافته‌اند که دوران خردسالی دوران حساس رشد و تکامل مغز است. سلول‌های مغزی در سه سال اول زندگی رشد می‌کنند و تکامل می‌یابند و ارتباط میان سلول‌های مغز در این سنین شکل می‌گیرد. در این میان آموزش، پرورش و توان‌بخشی کودکان دارای نیازهای ویژه، در این دوران طلایی، از اهمیتی حیاتی برخوردار است. امروزه، نیاز به تشخیص به‌موقع کودکان در معرض خطر به‌عنوان یک اصل پذیرفته شده است. بر اساس آمارهای بین‌المللی^۱، ۱۰ تا ۱۵ درصد کودکان هنگام تولد به نقص‌های جسمی و حسی، یا ناتوانی‌های رشدی مبتلا هستند. با استفاده از آزمون‌های غربالگری می‌توان این کودکان را به‌موقع تشخیص داد و از بروز یا تشدید معلولیت آن‌ها پیشگیری کرد.

از جمله مشکلاتی که از دیرباز در نظام آموزش و پرورش کشور مشهود بوده، به هدررفتن سرمایه‌های مادی و معنوی به سبب ضعف در شناسایی کودکانی است که به آموزش ویژه نیاز دارند. شناسایی به‌موقع کودکان و جای‌دهی صحیح و حمایت از آنان در نظام آموزش و پرورش می‌تواند از به هدررفتن میلیاردها ریال بودجه جلوگیری کند.

به‌منظور تحقق این امر مهم، در وهله اول توجه به احساسات والدین، کمک به آنان طی دوران بحرانی مواجهه با واقعیت، و نیز ایجاد شناخت، پذیرش و نگرش واقع‌گرایانه نسبت به معلولیت کودک خود از طریق ارائه مشاوره لازم، ضروری است. سپس با توجه به اینکه در این مرحله آموزش کودک عمدتاً از طریق والدین انجام می‌شود، شیوه‌های تعامل با کودک دارای نیازهای ویژه باید طی برنامه آموزشی نظام‌دار به والدین و مربیان آن‌ها آموزش داده شود.

رعایت بهداشت روانی این خانواده‌ها با تنظیم و تدوین برنامه‌ای جامع می‌تواند فرصتی را برای والدین فراهم آورد تا بتوانند تفاوت‌های فرزند خود را با کودکان دیگر بپذیرند.

سرآغاز مطمئن با افزایش آمادگی تحصیلی کودکان خردسال دارای نیازهای ویژه در مراکز پیش‌دبستانی از همان ابتدای کار تحقق می‌یابد.

مداخله / آموزش به‌هنگام

فرضیه اصلی سرآغاز مطمئن که یکی از ضروری‌ترین راهنمایی‌های آموزشی محسوب می‌شود، این است که مداخله / آموزش به‌هنگام می‌تواند مانع شکست تحصیلی و مشکلات رشدی مرتبط شود؛ می‌تواند پایه‌ای برای دیگر برنامه‌های آموزشی اوایل کودکی به‌منظور کمک به کودکان در معرض خطر باشد.

ادامه دارد

پی‌نوشت‌ها

First Step (Screening Test For Evaluating Miller Lucy (۱۹۹۳)، P
۱۰. Preschoolers), San Antonio: Harcourt Brace and Company.